

Vår dato 13.03.2009
Deres dato
Vår referanse HE
Deres referanse

Til avtalepartene:

- Landbruks- og Matdepartementet (LMD)
- Norges Bondelag
- Norsk Bonde- og Småbrukarlag

INNSPILL TIL JORDBRUKSFORHANDLINGENE 2009

1. Sammendrag

På vegne av sine medlemmer, har Norkorn følgende innspill til jordbruksoppgjøret 2009:

- **Like konkurransevilkår mellom over- og underskuddsområder for norsk korn.**
- **Prisnedskrivingsatsen for korn, erter og oljefrø må styrkes.**
- **Endringer i målprisene på korn må fremover vurderes opp mot kostnadsovervelting videre i verdikjeden.**
- **Fraktordningene for korn bør evalueres. Gjeldende fraktsatser videreføres, i påvente av evalueringen.**
- **Endringer i regelverket for investeringsstøtte via LUF, slik at støtte til lagring/hjemmemaling av korn på gårdsbruk opphører**
- **Gjeninnføring av ordning for beredskapslagring av korn og tilskudd til beredskapslagring såkorn.**
- **Prisrelasjonene mellom fôrkorn og matkorn og bygg og havre holdes uendret. Vurdere redusert målpris matrug.**
- **Som følge av endrede rammebetingelser, utrede mulige tilpasninger i både markedet for korn/kraftfôr og korn/kraftfôrpolitikken.**
- **Avvente videre endringer i rammevilkårene for økologisk kornproduksjon. Vurdere forenklinger i regelverket for økologisk produksjon, samt mer informasjon om økologisk landbruk til fremtidige produsenter og forbrukere. Vurdere lavere toll/tollrefusjon for importert økologisk korn.**

Innspillene utdypes nærmere utover i dokumentet.

2. Kort om Norkorn og dets medlemmer

Norkorn er en felles organisasjon for norske bygdemøller og kornsiloer, og har som formål blant annet å ivareta medlemmenes felles næringspolitiske interesser.

Lokale bygdemøller og kornsiloer tar imot ca 40 % av det norskproduserte kornet, og foredler en stor andel av dette. Bygdemøllene kjennetegnes som små og mellomstore bedrifter, spredt utover de kornproduserende områdene av landet. Bygdemøllene kjennetegnes også ved at hovedtyngden av kraftfôret tilvirkes og avsettes lokalt, med den betydning det har for lokal verdiskaping og reduserte miljø-/transportkostnader. Mange av bygdemøllene er andelslag som eies og drives av lokale bønder, mens andre er organisert som aksjeselskap eller er familiebedrifter.

3. Internasjonale råvarepriser og konkurransesituasjonen for korn og kraftfôr

Internasjonale råvarepriser

Internasjonalt har forbruket av korn i flere år vært større enn produksjonen, med reduksjon i lager som resultat. Lavere lager, og stigende råvarepriser internasjonalt resulterte både i høyere produksjonskostnader i planteproduksjon og økt interesse for anvendelse av korn/biomasse til drivstoff og energi. Dette var noen av årsakene til at prisene på korn internasjonalt steg både i 2007 og 2008, og til nivåer, som til dels overgikk norske priser. Situasjonen bød på flere utfordringer for markedsordningen og aktørene i verdikjeden. Spesielt med tanke på ulik råvarekostnad mellom under- og overskuddsområder, noe som påvirket konkurransesituasjonen. Prisøkningen internasjonalt og implikasjonene for markedsordningen og verdikjeden, var et viktig bakteppe for både Norkorns innspill til jordbruksoppgjøret i 2008, og utfallet av jordbruksoppgjøret 2008, herunder betydelige målprisøkninger. Vinter/vår 2008 snudde utviklingen, og prisene internasjonalt falt betydelig frem mot årsskiftet.

Utviklingen i konkurransesituasjonen korn og kraftfôr

Norkorn og dets medlemmer er urolig over konsekvensene av at FKA, som den største aktøren, stadig øker sine markedsandeler. Siste års oppkjøp av bygdemøller og kornmottak (Eidsvoll, Eiker, Grue, Østre Romerike, Rindsem, Årnes Mølle, samarbeidsavtalen mellom Østfoldkorn og FKA) fortsatte i 2008, med overtakelsen av Bolkan Bruk A/S.

Norske bygdemøller tar i dag imot ca 40 % av det norske kornet i førstehånd, og står for ca 30 % av den samlede norske produksjonen av kraftfôr. Endringene i markedsandelene, har konsekvenser for konkurransesituasjonen, og spesielt gjelder dette i forhold til kraftfôrmarkedet. Norkorn ønsker i den sammenheng å poengtere overfor partene, at denne utviklingen i korn-/kraftfôrmarkedet gir partene et enda større ansvar enn før å se til at de rammer, virkemidler og vilkår som følger av forhandlingene fungerer mest mulig konkurransenøytralt og følges opp som forutsatt av ansvarlige parter. I den forbindelse er det relevant å vise til hva som lå til grunn for ny markedsordning for korn i 2001. Konkret ble følgende uttalt i tilknytning til Stortingets behandling av saken i 2000/2001 Ot.prp. nr 69 (2000-2001) og i Innst. O. nr 87 (2000-2001):

”Pris- og markedsreguleringsansvaret legges til Norske Felleskjøp. Det legges til grunn at dette suppleres med tiltak for å bidra til konkurranse i kornhandelen, og at en betydelig del av førstehåndsomsetning og foredling av korn håndteres utenom Felleskjøpssystemet. Det skal legges til rette for konkurranse på likeverdige vilkår. De landbrukspolitiske og konkurransepolitiske rammevilkår, herunder markedsregulators mottaks- og forsyningsplikt, vil bli utformet ut fra dette”.

4. Konkurransenøytrale rammer og virkemidler – en forutsetning

For Norkorns medlemmer og markedsordningens generelle legitimitet er det avgjørende at markedsordningens rammer og virkemidler fungerer konkurransenøytralt. Siden den nye markedsordningen ble etablert i 2001, har Norkorns medlemmer lojalt sluttet opp om ordningen. Vår vurdering i de senere år har også vært at markedsordningen i grove trekk har fungert greit. Riktignok har ordningen vært utsatt for press, og hvor dette har innvirkning på konkurransesituasjonen mellom aktørene i markedet. Det gjelder både i forhold til situasjonen som oppstod da importpris korn i perioder tilsvarte norske priser, og problematikken rundt prising av korn utover prisnoteringssystemet. Det siste er en problemstilling som Norkorn følger tett, men som vi per i dag ikke anser som et like stort problem. Problemstillingene er kommentert ytterligere nedenfor:

- *Prising av korn utover rammene for prisnoteringssystemet;* Markedsordningen for korn er basert på konkurranse mellom aktørene. Markedsordningens legitimitet hviler også på dette, samtidig som den er avhengig av at aktørene lojalt følger opp intensjoner og regelverk. En viktig del av regelverket er hvordan man priser kornet, et område som ble gjennomgått i jordbruksoppgjøret i 2003. Problemstillingen er at i man i konkurransen om kornet legger til priselementer (bonus, fakturering av transportkostnader er to eksempler) som ikke er en del av noteringspris, og som også kan være avkastning fra virksomhet utenom kornhandel. Dette har konsekvenser for konkurransen i kornmarkedet, og undergraver jordbruksavtalens prissystem. Norkorn har i tidligere innspill til jordbruksoppgjøret tatt opp disse problemstillingene, og bedt avtalepartene rette fokus på saken. Basert på signaler fra våre medlemsbedrifter er ikke dette lenger en så aktuell problemstilling. Norkorn vil likevel fortsatt følge utviklingen nøye, og komme tilbake til saken dersom problemstillingen igjen skulle bli aktuell.
- *Ulik råvarekostnad mellom over- og underskuddsområder;* En viktig målsetting med markedsordningen for korn er å bidra til å sikre like priser på råvarer i alle forbruksområder. Økningen i internasjonale i korn-/kraftfôrpriser i 2007 og 2008 gjorde det imidlertid tydelig at ordningen ikke er utformet for å håndtere situasjoner hvor internasjonale priser tangerer eller også i perioder overstiger norsk prisnivå. Det ble tydelig at markedsordningen for korn har en svakhet, idet den mangler mekanismer som sikrer fordeling av norsk korn mellom over- og underskuddsområder. Dette resulterte i 2007/2008 i ulik råvarekostnad mellom over- og underskuddsområder, noe som representerer en betydelig utfordring for konkurransesituasjonen, og kan på sikt svekke oppslutningen om markedsordningen. Det er noe verken aktører i over- eller underskuddsområder er tjent med. Selv om prisforholdet norsk og importert vare nå er mer "normalt", kan prissvingningene fremover bli større og komme hyppigere enn tidligere, og en ikke utelukke at tilsvarende situasjoner kan gjenoppstå. Selv om målprisøkningene i 2008 bidro til å gjenopprette "normale" tilstander tror ikke Norkorn at det er et godt og varig virkemiddel for å løse et mer grunnleggende problem. Mekanismer som på en bedre måte fordeler norsk korn bedre mellom over- og underskuddsområder, og slik bidrar til å utjevne pris, bør derfor vurderes.

Forslag;

- **Avtalepartene bes vurdere tiltak som bidrar til mer like råvarekostnader og konkurransevilkår mellom over- og underskuddsområder for korn.**

5. Prisnedskrivningstilskuddet for korn, erter og oljefrø.

Formålet med prisnedskrivningstilskuddet for korn er dels (1) å regulere prisforholdet mellom korn og kraftfôr og dels (2) å sikre at det norske kornet omsettes gjennom markedsordningen. M.a.o. har dette tilskuddet en nøkkelrolle både i å opprettholde hovedtrekkene i dagens regionale produksjonsfordeling, og i å bidra til reduserte kostnader i de ulike verdikjedene for mat og matprodukter.

Kostnadsreduksjon

Målprisøkninger korn som følge av jordbruksoppgjøret 2008, inklusiv kompensasjonsforhandlingene, er til sammen 33 øre. Behovet for å kompensere kornprodusentene for økte kostnader, herunder økte gjødselpriser, var en hovedårsak til økningene. Økt kornpris betyr økt pris på kraftfôr og matmel og dermed behov for prisøkninger på for eksempel melk og kjøtt, for å kompensere for økte kostnader i disse produksjonene. Denne type kostnadsovervelting er mulig gitt at tollvernet på kjøtt og melk gir rom for ytterligere prisøkninger. Tollvernet på kjøttvarene gir fortsatt rom for prisøkninger, mens en for enkelte meierivarer allerede har nådd en grense. For bakerevarer er det allerede i dag en betydelig import og en tøff konkurransesituasjon. Fremover vil det etter all sannsynlighet bli avtalt videre reduksjoner i tollvernet og økte kvoter, for eksempel ved en WTO - avtale. Det betyr større importkonkurranse, med den konsekvens at norske priser i enda større grad vil bli definert av prisnivået hos våre handelspartnere/verdensmarkedet. Et annet moment er endringene i markedsordningene for kjøtt og egg, hvor fjerning av målprisen er ett hovedelement, og som, kan bety redusert evne til økt prisuttak. Fokuset på reduserte kostnader, som et middel for å bedre inntektsutviklingen i jordbruket, vil derfor øke fremover.

Budsjettmidler kan kompensere for økte kostnader, og brukes på flere måter, hvor prisnedskrivning til norsk korn er ett alternativ. Tilskuddet gis til norsk korn og reduserer industriens innkjøpskostnad for det norske kornet. Redusert engrospris på det norske kornet reduserer samtidig behovet for toll på importerte karbohydrat- og proteinråvarer. PNS bidrar dermed også til å redusere prisen på store deler av de importerte råvarene i det norske kraftfôret. 1 krone brukt over jordbruksoppgjøret gir dermed en kostnadsreduserende effekt på mer enn en krone for jordbruket (forholdet er ca 1 til 1,6), noe som gjør tilskuddet gunstig i forhold til å holde kostnadene nede.

Økende interesse for hjemmemaling

PNS regulerer forholdet mellom pris på korn og kraftfôr. Tilskuddet er avgjørende for å sikre at kornet går via markedsordningen. Det utjevner kostnadene i områder med egen kornproduksjon og andre områder, og er en viktig bidragsyter i den regionale produksjonsfordelingen i norsk landbruk. For bønder som både har kornproduksjon og husdyr, bidrar tilskuddet til å gjøre det mer lønnsomt å levere kornet via markedsordningen for deretter å kjøpe ferdig kraftfôr.

PNS tilskuddet har i jordbruksoppgjøret 2006 og 2008 blitt redusert med til sammen 8 øre eller 24 %. Tilskuddet har blitt ytterligere svekket av inflasjonen. Reduksjon i PNS betyr at kraftfôret blir dyrere sammenlignet med korn, og bidrar til å gjøre hjemmemaling mer lønnsomt. Andre faktorer er også med å påvirke lønnsomheten i hjemmemaling:

- a) *Omsetningsavgiften*; Avgiften er i praksis kun en avgift på korn som omsettes gjennom ordningen, og virker motsatt prisnedskrivningstilskuddet.
- b) *Stedskorrigerer*; Omfanget av stedskorrigerer varierer betydelig. Uke 44 i 2008 var forskjellen mellom høyeste og laveste byggpris 14 øre. I områder med lav kornpris utgjør dette en betydelig stimulus i favør av hjemmemalt korn.

- c) *Økte konsesjonsgrenser*; Senere års økte konsesjonsgrenser for de kraftfôrbaserte produksjonene innebærer også at kostnadene ved evt. eget blandingsutstyr vil kunne fordeles på et større produksjonsvolum, og dermed i større grad lønne seg.

I dag omsettes i all hovedsak norsk korn via markedsordningen og omfanget av hjemmemaling er begrenset. Resultatene fra en spørreundersøkelse gjennomført av Landbrukssamvirkets Utredningskontor høsten 2008, gir likevel grunn til noe bekymring. Viktige resultater var:

- 12 % av de som svarte på undersøkelsen sier de benytter eget korn i husdyrproduksjon.
- 25 % av disse sier de vil øke bruken fremover, og svært få vurderer å slutte.
- Viktigste årsak til hjemmemaling er at egenprodusert kraftfôr er billigere enn kjøpt
- Mangel på utstyr oppgis som viktigste årsak av de som i dag ikke hjemmemaler
- Ytterligere 3 % sier de vurderer å starte opp med hjemmemaling.

Reduksjonen i PNS jordbruksoppkjøret 2008 vil forsterke denne utviklingen.

Norsk landbruk og matproduksjon har i dag en god status når det gjelder smitte og sykdommer. Det er rimelig å anta at korn som går via markedsordningen og håndteres av profesjonelle møller, reduserer risikoen for salmonella og fôrrelaterte sykdommer. Omdømmetapet og dermed kostnaden for norsk landbruk og matproduksjon, vil være betydelig ved økt omfang av for eksempel salmonella.

Behovet for å redusere kostnadene i verdikjeden, sikre at kornet går gjennom markedsordningen, samt bevare en fortsatt god sykdoms- og smittestatus, gjør at Norkorn mener prisnedskrivningstilskuddet må styrkes.

Forslag

- **Ut fra behovet for å redusere kostnadene i kraftfôrkrevende produksjoner og slik styrke konkurransevnen, og kanalisere kornet gjennom markedsordningen for korn og ønsket om fortsatt å opprettholde en fortsatt god smitte/sykdomsstatus i norsk matproduksjon, må prisnedskrivningstilskuddet for korn, erter og oljefrø styrkes.**

6. Målpriser korn.

Betydelig råvareprisoppgang internasjonalt førte i fjor til stor prisoppgang på innsatsråvarer som gjødsel og plantevernmidler både internasjonalt og i Norge. For å kompensere disse kostnadsøkningene i kornproduksjonen, ble målprisene økt både ved jordbruksoppkjøret i 2008 og i kompensasjonsforhandlingene, avsluttet januar 2009. Norkorn mener det er viktig å sikre økonomien i kornproduksjonen, og målprisøkningene som følge av jordbruksoppkjøret 2008 var derfor nødvendig. Som nevnt under punkt fire om PNS, så mener Norkorn at fokuset på kostnadsreduksjoner vil måtte tillegges mer vekt fremover. Vurderingene hvorvidt målpris korn skal endres må derfor i tillegg til økonomien i kornproduksjonen, i mye større grad vurderes opp mot konsekvensene av økte kostnader videre i verdikjeden.

Forslag:

- **Ved fremtidige målprisendringer må hensynet til kostnadsutviklingen videre i verdikjeden vektlegges sterkere.**

7. Fraktordningene for korn

Formålet med fraktordningene er å kompensere for fraktkostnader på korn og kraftfôr, samtidig som en skal bidra til en mest mulig effektiv og rasjonell kornhåndtering. Norkorns erfaring er at dagens omfang og innretning ikke er optimal, da det er et betydelig omfang av urasjonell transport. Fraktordningene har også i hovedsak vært uforandret siden 2001, og Norkorn mener derfor det er nødvendig med en evaluering av fraktordningene.

En evaluering bør vurdere i hvilken grad dagens ordninger tjener formålet om en mest mulig rasjonell kornstrøm, og hvor en samtidig tar hensyn til fordelene ved lokal foredling av kornet. Norkorn mener at SLF bør gjennomføre et slikt utredningsoppdrag.

Forslag

- **SLF gis i oppdrag å foreta en evaluering av fraktordningene for korn frem til jordbruksoppjøret i 2010. Det anbefales videre at det settes ned en referansegruppe for arbeidet der alle parter herunder Norkorn er representert.**
- **Gjeldende fraktsatser videreføres i påvente av evalueringen.**

8. Investeringsstøtte til hjemmemalingsanlegg og nye kornlager på gårdsnivå

Norkorn har i flere år tatt opp, i innspill til jordbruksoppjøret, problemstillingen om bruk av investeringsmidler over Landbrukets utviklingsfond (LUF) til bygging av nye kornlager og/eller anlegg for hjemmemaling. Etter Norkorns mening er en slik praksis uheldig ut fra to hensyn:

- Støtten fra IN undergraver hensikten med prisnedskrivningsordningen, og derved hele markedsordningen for korn
- Støtten fra IN bidrar til å vri konkurransen i markedet mellom bygdemøllene og de større aktørene. Dette fordi større aktører gjerne er bedre tjent med mellomlagring på gårdsnivå.

Så langt vi har brakt i erfaring er det ingen begrensninger i regelverket for at slik støtte kan gis. De regionale kontorene i Innovasjon Norge har derimot betydelig handlefrihet i prioriteringen av ulike satsingsområder. Selv om det er vanskelig å dokumentere omfanget av denne praksisen tyder signalene på at denne type støtte fortsatt gis.

Ut fra intensjonene om å kanalisere kornet gjennom markedsordningen og ønsket om å utnytte eksisterende lagringskapasitet framfor å bygge ny, vil Norkorn be avtalepartene om å nedfelle at midler over jordbruksavtalen som hovedregel ikke skal anvendes til støtte til bygging av kornlager og anlegg for hjemmemaling/egen fôrfabrikk på gårdsnivå og i strid med intensjonen for markedsordningen for korn.

Forslag;

- **I samsvar med intensjonen for markedsordningen for korn, skal midler over jordbruksavtalen gjennom Landbrukets Utviklingsfond (LUF) som hovedregel ikke kunne anvendes til støtte til bygging av nye kornlager og/eller anlegg for hjemmemaling på gårdsnivå.**

9. Gjeninnføring av ordning for beredskapslagring av korn og tilskudd til beredskapslagring såkorn.

Beredskapslagringen av korn ble gradvis bygd ned fra begynnelsen av 1990-tallet og frem til 2003, da de siste lagringsordningene ble avviklet (med unntak av noen mindre arrangementer knyttet til lagring av matmel i Nord-Norge).

Norkorn har små forutsetninger for å vurdere trusselbildet, men konstaterer at lagrene internasjonalt har vært historisk lave, men at de nå ser ut til å øke noe. Vi konstaterer også at kostnadene ved de beredskapsordningene som sist ble avviklet var forholdsvis beskjedne absolutt sett, men ikke minst vurdert i forhold til den sikkerhet for matforsyning de tross alt innebar.

Utover selve matsikkerhetsaspektet, vil imidlertid Norkorn påpeke, at beredskapslagrene også hadde en viktig sideeffekt i at de sikret en større grad av stabilitet m.h.t. volum og kvalitet både i overgangen mellom kornsesonger og over tid til fordel for avsetningsmulighetene for norskprodusert korn.

De siste par sesongene har man opplevd varierende grad av underdekning såkorn. Bransjens lager er basert på forretningsmessige volumer, og er mindre enn tidligere da det var offentlig støtte til beredskapslagring. Evnen til å håndtere variasjoner i tilgangen er dermed redusert. Import av såkorn har da vært løsningen, men hvor man ikke alltid får tak i den varen som ut fra klimatiske betingelser er foretrukket. Norkorn understreker viktigheten av at det norske markedet er selvforsynt med såkorn og mener at en ordning med tilskudd til beredskapslagring av såkorn må gjeninnføres.

Forslag:

- **Ordningen for beredskapslagring av korn gjeninnføres. Lagrene for korn bør tilsvare om lag 3 måneders forbruk ved overgang til ny sesong.**
- **En ordning med tilskudd til beredskapslagring av såkorn gjeninnføres.**

10. Prisrelasjoner mellom kornslag

Ut fra en samlet vurdering av markedspotensialet for matkorn versus fôrkorn mener Norkorn at mye taler for at dagens prisrelasjoner mellom fôr- og matkorn bør videreføres neste sesong.

Tilstrekkelig hveteproduksjon er avgjørende for å sikre avsetning av norsk kornproduksjon totalt sett. Norkorn ønsker å understreke betydningen av å bruke prisforholdene som en styringsmekanisme.

Norkorn er fornøyd med at gapet mellom havre og bygg er redusert, og mener at dagens prisforhold bør videreføres

Produksjonen av matrug har økt noe de siste årene, og tilgangen på matrug er noe over behovet i gode år. Ved overskudd skrives rugen ned til fôr, og blir kostnader i markedsreguleringen. Fôrrug er ikke en like ettertraktet vare i kraftfôret, som for eksempel fôrhvete. Begrensningene som i dag ligger på tilgang såkorn rug er også et uttrykk for at det er betydelig interesse hos kornprodusentene for å dyrke rug. Avtalepartene bør derfor vurdere reduksjon i målpris matrug, for slik å redusere produksjonen av matrug og dermed kostnadene for markedsreguleringen.

Forslag:

- **Prisrelasjonene mellom fôr - og matkorn holdes uendret.**

- **Prisgapet mellom havre og bygg videreføres.**
- **Redusert målpris matrug.**

11. Strategiske analyser av korn/kraftfôrsektoren

En eventuell ny WTO-avtale, vil bety endringer i norsk landbrukspolitikk og betydelige utfordringer for de ulike verdikjedene, også for korn- og kraftfôrbransjen. Dette vil til dels komme i tillegg til de utfordringene Norkorn allerede har påpekt, knyttet til konkurransevilkårene mellom over- og underskuddsområder og utviklingen i konkurransesituasjonen. Skal man lykkes med disse tilpasningene er det avgjørende å starte tidlig og tenke langsiktig. Nært samarbeid mellom bransjen og myndighetene er også en forutsetning for å lykkes i møtet med en ny markedsvirkelighet. Dette gjelder også for korn/kraftfôrindustrien hvis innretning og oppbygning er sterkt farget av den norske korn/kraftfôrpolitikken, og som skiller seg betydelig ut fra tilsvarende politikk i nære markeder.

Korn – og kraftfôr vil ikke bli definert som sensitive produkter, og må ta tollkutt på 70 %. I tillegg vil kjøtt og meierivarer få redusert tollvern og økte kvoter. Dette vil indirekte påvirke både volum og prissetting av korn og kraftfôrråvarer. I sum kan dette resultere i betydelige omstillingsbehov for både markedet og rammevilkårene for korn- og kraftfôrbransjen.

For korn/kraftfôrindustriens del konstateres at det så langt har vært gjort relativt lite for å kartlegge hvordan denne delen av landbruksindustrien vil stå seg i en situasjon med påregnelig økt importkonkurranse. Norkorn ønsker derfor at det avsettes midler over jordbruksoppgjøret til å analysere denne industrien nærmere i lys av en ny konkurransesituasjon. En slik utredning vil kunne være et viktig verktøy både for industrien selv, og også for myndighetene i forhold til å målrette tiltak innenfor en eventuell omstillingspakke.

Forslag:

- **Det avsettes midler over jordbruksavtalen for strategiske analyser av korn/kraftfôrsektoren i forhold til å møte en endret konkurransesituasjon.**

12. Økologisk korn

Totalt areal som var økologisk i 2007 var 3,9 %. Omlagt kornareal utgjør 1,9 % av totalt kornareal. Den politiske målsettingen om 15 % økologisk plante- og husdyrproduksjon er derfor ambisiøs i forhold til dagens omfang. For å nå målene er det nødvendig at økonomien er tilfredsstillende, sett fra bondens ståsted. Det sikres med både tilskudd og støtte fra det offentlige, og en merpris i markedet. Ved jordbruksoppgjøret i 2008, ble satsingen på økologisk ytterligere forsterket. Pr. mars 2009 er det likevel noe tidlig å si i hvilken grad dette vil bidra til å stimulere omleggingen til økologisk, og Norkorn mener derfor at det er for tidlig å gjøre endringer i de ulike stimuleringsiltakene ved jordbruksoppgjøret 2009. For at omlegging til økologisk skal lykkes er det viktig med informasjon til både produsenter og forbrukere. Forenkling av regelverk og kontrollrutiner, må her som innenfor andre produksjoner, etterstrebes.

Tilgangen på norsk økologisk korn er mindre enn etterspørselen, og man er i dag avhengig av import. Importert økologisk korn ilegges i dag de samme tollsatsene som øvrig import av korn. Siden økologisk korn teknisk er identisk med konvensjonell vare, er det i rimelig at myndighetene vurderer behovet for tollvern, slik at norsk korn sikres avsetning. Norkorn har derimot mottatt innspill som viser at prisen på importert økologisk korn er slik at toll ikke alltid er nødvendig,

verken for å beskytte norsk konvensjonell vare, eller norsk økologisk korn. Å ilegge toll på økologisk korn som om det var konvensjonell vare bidrar da bare til å øke kostnadene i økologisk husdyrproduksjon. Vi er kjent med myndighetenes skepsis mot å lage et eget importregelverk for økologiske varer. Likevel mener vi at en bør vurdere tiltak som bidrar til å redusere kostnadene i økologisk husdyrproduksjon. En mulighet kan være tollrefusjon for produsenter av økologisk kraftfôr.

Forslag

- **Videreføre dagens omfang og nivå av ulike tiltak for økologisk kornproduksjon.**
- **Løpende vurdere behovet for forenkling av regelverk og kontrollrutiner, samt informasjon til både produsent og forbrukere.**
- **Vurdere lavere toll eller tollrefusjon for importert økologisk korn.**

For Norkorn

Arvid Bratlie (sign.)
styreleder

Gulbrand Eng (sign.)
nestleder